

Myšlienky na marec 2023

1. „Jedno dobré rozhodnutie pre večnosť vynahradí tisíc zlých na tejto zemi. Voľba je len na vás.“ (Max Lucado)
2. „Každý život je omšou a každá duša je hostiou.“ (Marta Robinová)
3. „Svätosť je stretnutie tvojej slabosti so silou milosti.“ (pápež František)
4. „Láska k Bohu sa nemeria počtom dobrých skutkov, ale ochotou dať všetko.“ (Jozef Porubčan)
5. „Dôverujte Pánovi a usilujte sa vniknúť do jeho plánov s akceptovaním, že jeho spása k nám môže prísť inými spôsobmi, než by sme očakávali.“ (pápež František)
6. „Viera je predovšetkým osobným primknutím sa človeka k Bohu.“ (KKC 150)
7. „Duchovnú zrelosť dosahuje ten, kto dokáže premôcť svoju slabosť a kto kvôli nej nerezignuje.“ (sv. Terézia z Lisieux)
8. „Ticho dáva vzniknúť pokoju a s pokojom prichádza bezpečie.“ (východoafrické príslovie)
9. „Šťastný je ten, kto má priateľov a smie byť priateľom iných.“ (Adalbert Ludwig Balling)
10. „Láska nie je čosi, čo sa dá naučiť, a predsa nie je nič dôležitejšie, ako sa jej učiť.“ (sv. Ján Pavol II.)
11. „Rob to, čo dokážeš, a modli sa za to, čo nedokážeš, a Boh dá, aby si to dokázal.“ (sv. Augustín)
12. „Ruženec je pohľad na Pannu Máriu, ktorý sa modlením rozširuje.“ (sv. Ján Pavol II.)
13. „Vždy, keď sa na niekoho usmievaš, je to skutok lásky. Je obdarovaním niekoho iného nádhernou vecou.“ (Matka Tereza)
14. „Boh vo svojej milosti nikdy nekoná bez nášho súhlasu. Pôsobí mocne, ale nie preto, aby nútil alebo zaväzoval, ale aby pritiahol srdce, nie preto, aby donucoval, ale aby miloval našu slobodu.“ (sv. František Saleský)
15. „To, čo premieňa bolesť, je LÁSKA.“ (pápež František)
16. „Pravda je láska, musí zvíťaziť nad klamstvom a nenávisťou.“ (Václav Havel)

17. „Aj vy máte a budete mať svoj kríž. Premeňte ho na lásku. Toto je múdrosť, ktorá osvetľuje život.“ (sv. Ján Pavol II.)

18. „Boh nás volá, aby sme sa k nemu pozdvihli výťahom lásky, a nie vystupovali po namáhavých schodoch strachu.“ (sv. Terézia z Lisieux)

19. „Ak nejaká cesta zaručene vedie do večného kráľovstva nebeského, tak je to určite utrpenie, ktoré trpezlivo znášame.“ (sv. Koleta z Corbie)

20. „Pokušenie je nevyhnutné, aby sme si uvedomili, že nie sme ničím.“ (sv. Josemaría Escrivá)

21. „Nie každý z nás dokáže robiť obrovské veci, ale každý dokážeme robiť malé veci s obrovskou láskou.“ (sv. Matka Tereza)

22. „Majte trpezlivosť so všetkým, ale najviac majte trpezlivosť so sebou samým.“ (sv. František Saleský)

23. „Najväčšou dokonalosťou človeka je spoznávať svoje nedokonalosti.“ (sv. Augustín)

24. „Veľká láska dokáže malé veci premieňať na veľké. Iba láska dáva našim skutkom hodnotu.“ (sv. Faustína)

25. Láska nesmie spočívať v citoch, ale musí sa prejavovať v skutkoch. (sv. Terézia z Lisieux)

26. „Pán má rád ľudí na ceste a nie tých, ktorí si myslia, že už sú v cieľi.“ (Tomáš Halík)

27. „Boh, náš Otec, urobil všetko závislé od našej viery. Ten, kto má vieru, má všetko; kto nemá vieru, nemá nič.“ (Martin Luther)

28. „Boh nemá radosť zo skutkov, ktoré konáme z donútenia alebo pre vlastné uspokojenie; preto všetko konajme z lásky a slobodne, alebo radšej nekonajme nič.“ (Mary Ward)

29. „Krása a pravda sa prelínajú, harmónia je ďalšou tvárou dobra.“ (Gianfranco Ravasi)

30. „Modlitba je kyslíkom pre dušu.“ (sv. Pio z Pietrelciny)

31. „Kde je láska, tam niet starostí. A ak predsa sú, prijímajú sa s láskou.“ (sv. Augustín)

Akcia 365

č.207

Marec 2023

Milí priatelia!

V roku 2014, keď vojenské sily napadli východnú Ukrajinu, umelec Alexander Klymenko narukoval do frontovej línie, aby podporil tamojšie prápory. Keď tam bol, všimol si tisíce drevených debien, používaných na prepravu munície. „Čo sa s prázdnyimi debnami robí?“ spýtal sa vojakov. Spoluvojaci Klymenkovi odpovedali, že ich používajú ako palivové drevo alebo sa to dá využiť ako jednoduchý nábytok. Narukovaný umelec mal v tej chvíli originálny nápad. Dosky z debien zrazu videl využité ako plátno pre umenie. V ten deň sa utiahol do svojho kúta s prázdnu debnu a napísal na ňu ikonu Matky Božej. V pravoslávnej tradícii sa ikony chápu ako Písmo vo vizuálnej forme. Preto sa im hovorí, že sú „písané“, a nie „maľované“. Alexander Klymenko bol výsledkom svojej práce sám ohromený. Do telefónu svojim známym povedal, že to vyzeralo tak autenticky, že mal pocit, akoby to prišlo z múzea v Aténach.

Inšpirácia

Alexander Klymenko ukončil štúdium na Akadémii umenia Ukrajiny pred pätnástimi rokmi. So svojou kolegyňou Sofiou Atlantovou v partnerskom projekte *Icons on Ammunition* sa zamiloval nielen do písania ikon, ale aj do svojej budúcej manželky. Ikony v pravoslávnej tradícii majú zobrazovať vzkriesenie pokoja, lásky a tiež Ježiša. Podľa východnej tradície je to Ježiš, ktorý cez ikonu hovorí s človekom. Alexander Klymenko spoločne s pani Sofiou Atlantovou sa rozhodli, že chcú naďalej využívať steny drevených debien od munície na rozprávanie príbehov z vojny. Ikony si vybrali ako komunikačný prostriedok nielen kvôli ich osobnej záľube, pre ich výtvarné stvárňovanie, ale aj preto, že mali pocit, že ikony sú jazykom, ktorému Ukrajinci budú rozumieť. Aj drevené debny pre nich predstavovali určitý druh jazyka. Munícia sa v debnách zvyčajne uchováva pod zemou. Tam je menšia pravdepodobnosť, že ich nepriateľ zničí. Evokujú tak obraz rakvy, ktorá po jej vykopaní je predzvesťou smrti. V skutočnosti Alexander porovnáva rakvy s monštrami z amerických hororových filmov: „Zombie vylezú [zo zeme] a zabijú všetkých. Zobrať dosky z debien od zbraní, ktoré vyvolávajú pocity hrôzy, a namaľovať na ne ikony znamená, že ich umelec pretvorí tak, aby sám odolal pochybným myšlienkam, ktoré vyvolávajú, a pri tom všetkom žil pre obraz, ku ktorému ho inšpirujú. Chceli sme vytvoriť symbol, ako napr. ikonu „útechy“ Matky Božej, ktorý sa nielen bráni, ale porazí smrť, porazí vynorených zombie.“

Útecha

Vyobrazené ikony, ktoré sú vytvorené na tento účel, sú na pohľad urobené s citom. Na jednej z ikon dieťa Ježiš jemne hladí matkino líce v geste útechy. Na ďalšej ikone svätých mučeníkov Borisa a Gleba majú obaja na sebe prepychové zlatozelené rúcha, na ktorých nie sú žiadne známky ich mučeníckej smrti. Aj ikona smútiacej Márie má jemnosť, ktorá prevyšuje hrôzu toho, čím trpí. Kristus v hrobe má skôr charakter spánku ako smrti, čo naznačuje, že s ním prichádza medzi nás ľudí niečo viac. „Ikony zobrazujú vzkriesenie pokoja a lásky a tiež Ježiša,“ vysvetľuje autor. „Je tu Ježiš a hovorí s tebou.“ Výtvarníci A. Klymenko a S. Atlantová sú odhodlaní urobiť tento zmysel vzkriesenia hmatateľnejším vo svojej krajine tým, že darujú výnos z predaja ikon na financovanie mobilných nemocníc, aby zranení vojaci a civilisti mohli byť zachránení z frontových konfliktov. Spôsob, akým autor prezentuje a hovorí o svojom projekte, istým spôsobom pripomína spôsob, akým my katolíci hovoríme o transsubstanciácii. Tak ako veríme, že Duch Boží premieňa obyčajný chlieb na telo a víno na krv Kristovu, opisuje svoje muničné debny ako radikálne premenené na sväté obrazy - ikony. Ale keď sa na to spýtam pána Klymenka, ktorý je východným pravoslávnym kresťanom, všimne si zlyhanie v mojej analógii. Áno, oboje je príkladom transformácie. „Ale pôvodne je chlieb krásna,“ hovorí. „Chlieb je život. V našom prípade tu máme do činenia s absolútnou smrťou. Ľudia tu umierajú. Na našich poliach máme skutočnú krv.“

Význam

Dnes putujú po celej Ukrajine „stovky a stovky vagonov naplnených debnami s muníciou a zbraňami do frontových oblastí. Neexistuje žiadne skutočné slovo o tom, aké je to strašné. Tvárou v tvár týmto transportom sa Alexander snaží zachytiť trúfalosť našej kresťanskej viery, ktorá do hmotných a pomimutelných vecí vtlačá nadčasové symboly. „Je to skôr veľkonočná radosť, veľkonočné šťastie,“ vysvetľuje pisateľ ikon. „Ježiš je tu späť a vzkriesenie sa uskutočnilo.“ Zaujímavú odpoveď dáva autor na otázku: „Ako vníma svoje ikony?“ Sú to obrazy vyjadrujúce odpor proti snahám útočníka o vymazanie ukrajinskej kultúry? Aj keď v srdci živí nádej, že jeho umenie prehovorí v budúcnosti k Ukrajincom, poznamenáva, že tiež dúfa v to, že jeho ikony sa stanú zdrojom povzbudenie pre všetkých, ktorí ešte bojujú. Je potrebné vychovať generáciu mužov a žien obdarených kritickou schopnosťou voči realite a odhodlaných nežiť v banalite pomimutelnosti. V multikulturnej spoločnosti sa budovanie priestorov a platforiem pre interdisciplinárnu reflexiu stáva naliehavým. Umelecké písanie je reč naprieč všetkými krajinami, a preto jeho cieľom je ukázať, že táto vojna sa skončí ako každá iná vojna. Ako vždy, zlo porazí Boh.“ „Jar porazí zimu a svetlo porazí tmu,“ hovorí A. Klymenko. Má byť demokracia lásky.

Leták pripravili

Katarína Triščová: katarinatriscova333@gmail.com

Letícia Dirbáková, CJ: leticia.cj@gmail.com

Milan Hudaček, SJ: m.hudacek@gmail.com